

PORTFOLIO-OHJE: TOIMIVAN AMMATILLISEN PORTFOLION RAKENTAMINEN

Portfolio on ansioluetteloä täydentävä työhaun asiakirja, joka mahdollistaa osaamisen näkyväksi tekemisen sekä sanallisesti että erilaisen visuaalisen materiaalin avulla.

Portfolion rakentaminen on mahdollisuus kertoa kokemuksestasi, osoittaa taitosi ja esitellä itsestäsi monipuolisesti ammatillisena osaajana.

Portfoliotyöskentelyn merkitys ei ole kuitenkaan ainoastaan työnäytteiden kasaaminen yksiin kansiin vaan se pitää sisällään myös tärkeitä työkaluja oman osaamisen tunnistamiseen ja sanoittamiseen, ammatillisen identiteetin ja -brändin rakentamiseen, itsetuntemuksen kasvattamiseen ja visuaaliseen tarinankerrontaan.

Parhaimmillaan portfoliotyöskentely auttaakin sinua kehittymään asiantuntijana ja viestimään myös muille, millainen osaaja olet. Alla on lueteltuna joukko vinkkejä, joiden avulla voit aloittaa oman ammatillisen portfoliosi rakentamisen!

VINKKEJÄ TOIMIVAN AMMATILLISEN PORTFOLION RAKENTAMISEEN:

1. Aloita itsestäsi, osaamisestasi, vahvuuksistasi ja arvoistasi

Portfolion perimmäisenä tarkoituksena on toimia esittelynä itsestäsi. Siispä portfolion rakentamista aloittaessasi sinun on ensimmäisenä tärkeää pyrkiä tunnistamaan mahdollisimman tarkasti oma osaamispääomasi ja vahvuutesi. Osaamisen tunnistamisen lisäksi se on tärkeää osata myös sanoittaa. Osaamisen tunnistamisen apuna voit käyttää erilaisia osaamisen tunnistamisen harjoituksia, osaamisen tarinallistamista ja osaamisen visualisoimista. Varaa portfoliotyössäsi riittävästi aikaa tähän vaiheeseen, sillä se luo pohjan koko ammatilliselle portfoliollesi.

2. Mieti millaista portfolioa olet rakentamassa

Mihin tarkoitukseen rakennat omaa portfoliotasi? Ammatillisen portfolion merkitys, rakenne ja sisältö voi vaihdella sen mukaan, millaiseen käyttötarkoitukseen se räätälöidään.

Onko kyseessä henkilökohtainen dokumentoiva portfolio, ammatillista uraasi esittelevä uraportfolio, osaamistasi kuvaava osaamisportfolio tai työnäytteitäsi esittelevä näyteportfolio?

Portfolion sisällön rakentaminen helpottuukin huomattavasti, kun määrittelet heti prosessin alussa portfoliosi tyylin ja kohderyhmän. Esimerkiksi osaamisportfolion keskeisenä rakennusaineena on oman osaamisesi ja oppimisesi reflektiivinen arvioiminen, kun taas näyteportfolio lähtee liikkeelle keskeisimpien työnäytteidesi esittelystä.

Portfolion sisältöä voi myös käyttötarkoituksesta riippuen jäsennellä ja järjestellä useilla tavoilla. Usein työt järjestetään tärkeysjärjestykseen tärkeimmästä työstä aloittaen, mutta voit kokeilla sisällön jäsentämistä myös esimerkiksi teemoittain tai aikajärjestyksessä.

3. Määritä portfolion muoto

Portfolion voi kasata useassa erilaisessa muodossa. Se voi esimerkiksi olla verkkosivuille tehty nettiportfolio, PDF-tiedostoksi luotu sähköinen esimerkiksi sähköpostin liitteenä lähetettävä portfolio, printtimuotoinen portfoliokansio tai esimerkiksi video. Sopivan muodon valitsemisessa kannattaa pohtia, mikä muoto toisi parhaiten esille juuri sinun osaamisesi. Hyödynnä halutessasi netistä löytyviä valmiita portfoliopohjia ja etsi inspiraatiota esimerkkiportfolioista.

4. Lähde liikkeelle sisältö edellä

Itse portfolion kasaaminen kannattaa aloittaa läpikäymällä ammatillista aineistoasi suhteessa alussa tunnistamaasi osaamiseen. Mitkä työnäytteet tai uraani kuvaavat projektit ovat merkityksellisimpiä?

Mitä erilaiset sisältökokonaisuudet kertovat osaamistani? Millaisen aineiston avulla kuvaan vahvuuksiani? Missä persoonani tulee esiin? Mikä vaatii vielä kehittämistä ja miten se ilmaistaan portfolioissa?

Portfolion on hyvä esitellä osaamistasi monipuolisesti. Sen ei kuitenkaan tuli olla liian laaja. Monissa tapauksissa suositeltava laajuus on esimerkiksi 4-8 tärkeintä työnäytettä, projektia, osaamisaluetta tai uran vaihetta.

5. Hyödynnä visuaalista materiaalia

Ammatillisen portfolion rakentamiseen pätee tunnettu sanonta ”Kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa”. Vaikuttavan portfolion tekemisessä erilaisen visuaalisen materiaalin kokoaminen onkin tärkeä vaihe. Portfolion visuaalisena materiaalina voivat toimia esimerkiksi erilaiset kaaviot, kuvat, piirroksot tai muu infografiikka. Mieti aina visuaalista materiaalia käyttäessäsi, mitä se kertoo osaamisestasi ja toisaalta pohdi, millainen visualisointi parhaiten vahvistaisi osaamisen esittämistäsi portfolioissa. Kuvien kohdalla panosta niiden laatuun ja selkeyteen. Hyvin valittu visuaalinen materiaali myös herättää lukijan kiinnostuksen ja kannustaa lukemaan lisää.

6. Panosta selkeyteen ja visuaalisuuteen

Vaikuttava portfolio syntyy hyvin valikoidusta ja tarkoituksenmukaisesta sisällöstä. Pyri luomaan portfoliosi sisältö siten, että kaikki esittelemäsi materiaali tukee tekemiesi töiden ja oman osaamisesi esittämistä. Kiinnitä huomiota myös asetteluun, käytettäviin fontteihin ja portfolion väreihin. Ajateltu visuaalinen ilme tukee oman ammatillisen persoonasi välittymistä ja parhaimmillaan rakentaa myös omaa ammatillista brändiäsi.

7. Kuvaa portfolioissasi osaamista myös muiden kertomana

Ammatilliseen portfolioon on hyvä sisällyttää mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi työnantajilta saatuja palautteita työstäsi ja oppimisestasi. Näin annat portfolioissasi itsestäsi ja omasta osaamisestasi vain omaa reflektiotasi laajemman kuvan.

8. Kirjoita yhteenveto

Vaikuttava portfolio pitää sisällään myös koko portfolioa yhteen vetävän kiteytyksen, joka tiiviissä muodossa kuvaa portfolioissa esittämääsi sisältöä. Yhteenvetoa voit hyödyntää myös puheesi runkona esitellessäsi portfolioa sanallisesti erilaisissa tilaisuuksista.

9. Pyydä portfolioistasi palautetta

Portfoliotyötä ei kannata tehdä yksin, sillä ammatillista portfolioa työstäessäsi tulet helposti sokeaksi omalle työllesi. Pyydä siis palautetta portfolioistasi mahdollisimman monelta ihmiseltä. Voit kysyä esimerkiksi millainen kuva portfolioistasi välittyy ja millaisen käsityksen sinusta saa portfoliosi välityksellä. Palautetta kannattaa pyytää sekä perheeltä, ystäviltä ja opiskelu- tai työkavereilta että hieman tuntemattommiltakin henkilöiltä.

10. Opettele esittelemään portfoliosi vakuuttavasti

Portfolio on apuväline, jos esimerkiksi työnhakutilanteessa sinua pyydetään esittelemään ammatillista osaamistasi. Portfolion esittelyä kannattaa harjoitella aluksi esimerkiksi tuttujen ihmisten kanssa. Voit miettiä esimerkiksi mitä asioita kerrot, jos sinulla on aikaa portfoliosi esittelyyn 5 minuuttia, 10 minuuttia tai 15 minuuttia? Mikä on tärkein asia, jota esittelet kunkin portfoliosisisällön kohdalla? Millainen puhuttu kieli ja esiintyminen tukee portfolioon kasaamasi sisällön välittymistä kuulijalle? Esitysvarmuus kasvaa harjoitusten ja kokemuksen myötä.

Esitellessäsi portfoliotasi esimerkiksi työnhakutilanteessa ota siis mahdollisuuksien mukaan selvää kenelle olet esitystä pitämässä ja paljonko esityksen pitämiseen on varattu aikaa. Esittelytilanteessa kannattaa unohtaa ujous ja vaatimattomuus. Sen sijaan ole ylpeä, rohkea ja ystävällinen. Ole esittelyssäsi rehellinen omasta osaamisestasi, mutta älä painota liikaa epäonnistumisia ja virheitä ellei niitä erikseen kysytä.

10. Kehitä ja päivitä portfoliotasi

Muista, että monissa tapauksissa portfoliosi kasvaa, kehittyy ja muuttuu sitä mukaa kun teet uusia asioita.

Muista siis säännöllisesti päivittää portfoliotasi lisäämällä sinne uusia sisältöjä ja poistamalla vanhentuneita sisältöjä. Portfolion päivittämisen mahdollisuudet kannattaa huomioida myös miettiessäsi sopivaa portfoliomuotoa.